



โรคจิตเภท

โรคจิตเภท หมายถึง โรคทางจิตเภทชนิดหนึ่งซึ่งมีความผิดปกติของความคิดเป็นลักษณะเด่น ทำให้มีการแสดงออกทางพฤติกรรมการรับรู้และอารมณ์ที่ผิดไปจากปกติ อาการของโรคมึลักษณะที่พบได้ดังนี้



1. อาการหลงผิด หมายถึง การที่ผู้ป่วยมีความเชื่อในเรื่องที่ผู้อื่นในสังคมไม่ยอมรับ โดยไม่สามารถให้เหตุผลใด ๆ มาอธิบายได้ อาการหลงผิด นี้มีอย่าง เช่น

หลงผิดหวาดระแวง ผู้ป่วยเชื่อว่าถูกปองร้าย ถูกเฝ้าติดตามจากผู้ที่ไม่หวังดีต่อตน ซึ่งมีผลทำให้ผู้ป่วยมีท่าทีหวาดระแวง ระมัดระวังตัวอยู่ตลอดเวลา แยกตัว หรืออาจถึงขั้นทำร้ายผู้ที่ผู้ป่วยคิดว่าจะมาทำร้าย

หลงผิดคิดว่าตนเองเป็นบุคคลสำคัญผู้ป่วยอาจจะเชื่อว่าตนเองเป็นเชื้อพระวงศ์ เป็นเทพ เป็นผู้นำประเทศ มีความสามารถพิเศษ เหนือธรรมชาติ เช่น รู้อดีตชาติ สามารถเนรมิตฝนฟ้าคะนองได้

หลงผิดคิดว่าสามารถติดต่อกับผู้อื่นทางโทรจิตได้ ในขณะที่เดียวกันก็เชื่อว่าผู้อื่นสามารถล่วงรู้ความคิดในใจของผู้ป่วยได้

หลงผิดคิดว่าคนอื่นกล่าวพาดพิงถึงตน ผู้ป่วยจะคิดว่าตนเองกำลังถูกเพ่งเล็งในทุกสถานการณ์ถูกนินทา ถูกจับผิด อาจจะเป็นโดยการแสดงท่าทางความคิดหรือพูดจา

หลงผิดคิดว่ามีผู้บังคับความคิดและการกระทำของตนเองได้โดยเชื่อว่าความคิดและการกระทำที่เกิดเป็นผลจากความคิดของผู้อื่นหรืออำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มาบังคับให้คิดหรือทำตาม

หลงผิดคิดว่าความคิดของตนแผ่กระจายเป็นคลื่นออกไปข้างนอก และมีเครื่องดักจับความคิดของตนได้ ทำให้คนอื่น ๆ ล่วงรู้ความคิดของตนเอง

2. อาการประสาทหลอน คือ การที่ผู้ป่วยมีการรับรู้ทางประสาทสัมผัสซึ่งอาจเป็นทาง หู ตา ลิ้น จมูก หรือผิวหนัง โดยไม่มีสิ่งกระตุ้นจริง เช่น การเห็นภาพหลอน หรือหูแว่ว ได้กลิ่นเน่าประหลาด มีอาการคล้ายนอนไฮโปซีไดซ์ได้ผิวหนัง เป็นต้น

ผู้ป่วยอาจจะได้ยินเสียงที่คนอื่นไม่ได้ยินเนื้อหาของเสียงมีได้หลายลักษณะ เช่น



- เสียงคนบอกให้ผู้ป่วยทำสิ่งต่าง ๆ
- เสียงคนพูดคุยกันถึงเรื่องผู้ป่วย
- เสียงคนต่อว่าตำหนิหรือยกย่องผู้ป่วย
- เสียงคนมาพูดคุยกับผู้ป่วย

3. ความผิดปกติทางความคิด ผู้ป่วยจะมีเนื้อหาความคิดที่ไม่ต่อเนื่องกันมีความคิด ขาดหายเป็นช่วง ๆ

ซึ่งมีผลให้ผู้ป่วยพูดผิดปกติดได้ เช่น



พูดไม่เป็นเรื่องเป็นราว พูดไม่ต่อเนื่อง เปลี่ยนเรื่อง

- พูดโดยไม่มีเหตุผล ซึ่งทำให้ผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจเรื่อง que ผู้ป่วยพูดได้
- พูดโต้ตอบไม่ตรงคำถาม วกวน อ้อมค้อม เลี่ยงไม่ตอบตรงประเด็น
- พูดคำศัพท์แปลก ๆ ที่ไม่มีความหมาย หรือมีความหมายเฉพาะตัวผู้ป่วย

- มีความคิดชาตหาย ซึ่งทำให้ผู้ป่วยหยุดพูดเรื่องที่กำลังพูดไปเฉย ๆ โดยไม่มีเหตุผล

4. อาการอื่นที่พบได้ มีดังนี้



1. แสดงพฤติกรรมที่แปลก เช่น อยู่ในที่แปลก ๆ เป็นเวลานาน การแสดงท่าทางที่ไม่เหมาะสม เช่น ก้มกราบคนที่เดินผ่านไปมา เดินหมุนตัวไปมา นั่งนิ่งเป็นหุ่นขี้ผึ้ง เป็นต้น
2. การแสดงออกทางอารมณ์ผิดปกติ ผู้ป่วยอาจแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมกับเรื่องพูดเช่น หัวเราะ ในขณะที่พูดถึงเรื่องตัวเองถูกทำร้าย หัวเราะร้องไห้ โดยไม่มีเหตุผลหรือเฉยเมยไม่แสดงอารมณ์อะไรเลย
3. ผู้ป่วยขาดการหยั่งรู้ตนไม่ยอมรับตนเองป่วย

สาเหตุของโรคจิตเภท

เชื่อว่าเกิดจากสารเคมีในสมองทำงานบกพร่อง แต่อย่างไรก็ตามพบว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการเกิดและความรุนแรงของโรค ได้แก่

1. กรรมพันธุ์
2. การเลี้ยงดู ที่ขาดการสื่อสารที่เหมาะสม และขาดความเสมอต้น เสมอปลาย รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวสับสน
3. สิ่งแวดล้อม ที่กดดัน เศรษฐกิจตกต่ำยุ่งเหยิง
4. สาเหตุกระตุ้นอื่น ๆ เช่น ความเครียดอย่างรุนแรง ความผิดหวัง การใช้สารเสพติด เช่น ยาบ้า กัญชา สุรา เป็นต้น

การรักษา

การให้ยาด้านโรคจิต มีทั้งการกินยาและฉีดยา ซึ่งระยะเวลาของการใช้ยาขึ้นกับจำนวนครั้งที่ป่วยและความรุนแรงของโรค เช่น หากผู้ป่วยเป็นครั้งแรกควรได้รับยา 1-2 ปี การป่วยครั้งที่ 2 ควรได้รับยา 3-5 ปี ถ้าป่วยตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ควรได้รับยาต่อเนื่องยาวนานเกือบตลอดชีวิต ทั้งนี้เมื่ออาการของโรคสงบลงแล้วก็สามารถลดขนาดยาได้ แต่ต้องควบคุมด้วยยาโดยสม่ำเสมอ

1. การรักษาโดยใช้ไฟฟ้ากระตุ้นสมอง ด้วยวิธีการและขนาดที่เหมาะสมเป็นวิธีการรักษาด้วยผลเร็วและปลอดภัย

2. การรักษาด้วยจิตบำบัดแบบประคับประคองเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยได้แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น หาแนวทางปรับตัวและการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม หรือช่วยสะท้อนให้ผู้ป่วยรู้จักตนเองมากขึ้น
3. การฟื้นฟูสภาพทางจิตใจและสังคม เพื่อให้ผู้ป่วยพร้อมที่จะกลับไปเผชิญกับสังคมภายนอกได้ต่อไป เช่น การฝึกอาชีพ การเข้ากลุ่มฝึกทักษะทางสังคม เป็นต้น

ผู้ป่วยจะมีอาการกลับเป็นซ้ำอีกเมื่อใด

1. รับประทานยาไม่สม่ำเสมอ ไม่ครบถ้วน หรือขนาดยาไม่ได้ระดับที่เหมาะสม
2. นอนพักผ่อนไม่เพียงพอ
3. เผชิญความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงของชีวิต
4. เสพสารเสพติดที่มีผลต่อจิตประสาท เช่น กัญชา ยาบ้า หรือแม้แต่สุรา
5. เป็นธรรมชาติของโรคเอง บางรายเกิดเป็นซ้ำโดยไม่มีสาเหตุกระตุ้น

อาการของการกลับเป็นซ้ำ

แรกผู้ป่วยจะมีอาการหงุดหงิด นอนไม่หลับ แยกตัว หรืออาจมีอาการเฉพาะอย่างอื่น ซึ่งครอบครัวจะสังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้นได้ ควรรีบพาผู้ป่วยมาปรึกษาแพทย์อย่างทันท่วงทีจะสามารถควบคุมอาการไม่ได้กลับเป็นใหม่ได้



เอกสารอ้างอิง

ตำราจิตเวชศาสตร์ / สมภพ เรื่องตระกูล พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2557